

betragte disse endnu ikke anlagte Baner som et halvt Aktiv. Det er Noget, som man med en god Villie nogenlunde kan forsvare at gjøre for de bestaaende østjydske Baners Bedkommende, men jeg tror ikke, at det lader sig overføre paa de vestjydske Baner. De Herrer ville altsaa se, at hele den Betragtning, som hviler paa disse Baner som et Aktiv, ikke kan stille sig paa samme Maade for mig, som den stiller sig for de ærede Talere, der have havt Ordet. Jeg tror, at det ogsaa vil skjønnes, naar man nærmere vil undersøge de Forhold, som Taler her er om, at hvad der i sin Tid bevirkede, at man besluttede sig til at gaa ind paa dem, ingenlunde var Hensynet til, at de skulde kunne bære sig og give noget Udbytte, men derimod Hensynet til den Nytte, som de i Dyrigt kunde have for Landet. Der som jeg maa fastholde en Tanke, som jeg tilstaa, at jeg, uagtet vi jo have bestjæftiget os meget hermed i Rigsdagen, ikke har fundet modfagt af Noget, der er gaaet dybt ind paa dette Spørgsmaal, saa er det, som sagt, denne, at vi ikke med Rette kunne overføre de Betragtninger, som med den vis Ret kunne gjøres gjældende med Hensyn til de østjydske Baner, ogsaa paa de vestjydske Baner.

Det samme ærede Medlem talte dernæst om, eller, rettere sagt, han gjorde Indvending imod, at jeg havde forlangt, at de Udgifter, i Anledning af hvilke de sidste Kreditbeviser ere stiftede, skulde bæres af den nuværende Slægt, og han mente, at jeg lige saa godt kunde forlange, at den nuværende Slægt skulde bære alle Udgifterne ved den sidste ulykkelige Krig. Vi komme her uregelmæssigt ind paa et meget stort og betydningsfuldt Spørgsmaal, et Spørgsmaal, der derhos i det Enkelte er særdeles vanskeligt at afgjøre, nemlig Spørgsmaalet om den Grændse, indenfor hvilken en vis Udgift skal bæres, som den skal sættes til nogle Aar eller til en længere Tid. Naar man maa gaa bort fra at betragte Spørgsmaalet som et Spørgsmaal om en Formueomsætning, og naar man maa erkende, at Begrebet om en Formueomsætning ikke i nærværende Tilfælde kan fastholdes, men at man maa betragte den Udgift, hvorom der er Tale, som anvendt til Almennytte, saaledes som f. Ex. Udgif-

terne til Veianlæg kunne siges at være, saa maa man søge Afgjørelsen af, om Udgiften skal bæres af den nuværende Slægt eller af den følgende, paa et ganske andet Punkt, og jeg tror, da, uagtet jeg ingenlunde giver mig ud for at kunne give nogen Regel, som skulde have Almennyttighed og saaledes kunde tjene til Vejledning i hvert enkelt Tilfælde, at man maa sige, at vi her i Landet, baade tidligere og efterat vi have faaet en lovgivende og bevillende Forsamling, have fulgt det System, at, naar den paagjældende Udgift ikke havde nogen meget betydelig Størrelse, saa maatte det i det Hele taget paalægges den nuværende Slægt at bære den. Jeg har allerede tidligere anført Vejudgifterne som et Exempel i saa Henseende, der er fuldkomment klart, og jeg skal endnu tillade mig at anføre et andet Tilfælde, hvor der netop heller slet ikke kunde blive Spørgsmaal om noget egentligt Aktiv eller om noget Udbytte af Anlægget. Vi besluttede i 1858 at anlægge en meget betydelig Befæstning, nemlig Søbefæstningen ved Kjøbenhavn. Udgiften hertil var anslaaet til 4 Millioner, og den blev vel i Virkeligheden udført billigere, men den kostede dog en temmelig betydelig Sum. Denne Befæstning blev nu bekostet af vore løbende Udgifter, og jeg tror, at vi gjorde Ret deri. Vi maa, som sagt, gaa ud fra det System, at enhver saadan Udgift, naar den ikke er af en særdeles overvældende Størrelse, skal bæres af dem, der beslutte den, og som have den egentlige Ansvarlighed for, at den bliver besluttet. Thi ellers komme vi let ind paa et System, hvor vi ikke tilstrækkelig komme til at føle og mærke det Ansvar, der er forbundet med at fatte Beslutningen. Det er netop det Farlige ved at gjøre Gjæld og ved at opbyse Aktiver, at man bliver leiesindig med Hensyn til at beslutte store Udgifter. Der kan være Udgifter, som ere saa store og af en saadan Betydning og tillige saa trykkende, at man ikke kan og billigvis ikke bør paalægge sig selv at bære dem i Nutiden. Men saa længe Udgifterne holde sig indenfor visse moderate Grændser, saa længe bør vi ogsaa sige jeg selv afholde dem og ikke styde dem over paa den følgende Tid. Ellers komme vi ind paa et System, hvor vi